

Vilniaus lopšelis – darželis „Gluosnis“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

2017 m.

PRITARTA
Vilniaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 28 d.
įsakymu Nr. 30-2109

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio
„Gluosnis“ direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 29 d.
įsakymu Nr. V-81

PRISTATYTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Gluosnis“
2017 m. gegužės 30 d.
Įstaigos tarybos posėdyje Nr. LT-1

Vilniaus lopšelio-darželio „Gluosnis“
2017 m. gegužės 31 d.
Pedagogų tarybos posėdyje Nr. PT-2

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS KŪRIMO DARBO GRUPĖ

Patvirtinta Direktoriaus 2017 m. vasario 7 d. įs. Nr. V – 14:

Jolita Ivaškevičienė – direktorė
Rasa Andrejeva – dir. pav. ugdymui
Renata Ciūnienė - meninio ugdymo pedagogė
Inga Baškauskaitė – Boronova – logopedė
Afemija Cibulskienė – socialinė pedagogė
Lina Ševčenko – auklėtoja
Virginija Sinkevičienė – auklėtoja
Ramunė Pilotė - auklėtoja

Turinys

Bendrosios nuostatos	3
1. Įstaigos aplinka ir savitumas	3
2. Pedagogų kvalifikacija	6
3. Pasirinktos vaikų ugdymo(-si)filosofinės ir psichologinės kryptys	6
4. Ikimokyklinio ugdymo teisinė bazė	6
5. Vaikų poreikiai	7
6. Tėvų lūkesčiai	8
I. Ikimokyklinio ugdymo principai	9
II. Ugdymo programos tikslai ir uždaviniai	9
III. Turinys, metodai ir priemonės	10
3.1 Sveikatos saugojimo sritis	
3.2 Socialinio – emocinio ugdymo sritis	
3.3 Komunikavimo ugdymo sritis	
3.4 Pažinimo ugdymo sritis	
3.5 Meninio ugdymo sritis	
IV. Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas	13
V. Naudota literatūra ir šaltiniai	17

Bendrosios nuostatos

Vilniaus lopšelis-darželis „Gluosnis“.

Institucijos tipas – lopšelis-darželis.

Juridinis statusas – juridinis asmuo.

Darželio adresas: Justiniškių g. 65, LT-05100, Vilnius.

Telefonai: (8-5) 241 58 03, (8-5) 231 95 77.

Elektroninis paštas: rastine@gluosnis.vilnius.lm.lt gluosnis.darzelis@gmail.com

Darželio priklausomybės tipas – Savivaldybės.

Pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas.

Ugdymo forma – dieninė.

Ugdymo kalba – lietuvių.

Darželis išlaikomas steigėjo lėšomis.

Lopšelio – darželio struktūrą sudaro:

- Ankstyvojo amžiaus grupės 2 – 3 metų vaikams
- Ikimokyklinio amžiaus grupės 3- 6 metų vaikams
- Priešmokyklinio amžiaus grupė 6 – 7 metų vaikams

Nuo 2017 m. rugsėjo mėn. lopšelių – darželių „Gluosnis“ lanko 201 vaikas. Vaikai yra iš įvairių šeimų, kuriose bendraujama: rusų, lenkų, kinų ir hebrajų kalbomis.

1. Įstaigos aplinka ir savitumas

Lopšelis-darželis „Gluosnis“ įsteigtas 2015 m. kovo 18 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. 1-2287. Įstaiga duris ugdytiniams atvėrė 2016 m. rugsėjo 8 d. Lopšelis-darželis „Gluosnis“ įkurtas Vilniaus miesto Viršuliškių mikrorajone (Justiniškių g. 65), vietoje Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos.

APLINKA. Didelį dėmesį skiriame fizinės, psichologinės, materialinės aplinkos kūrimui

Fizinė aplinka: Grupės aplinka padalinta į emociškai saugias, jaukias, estetiškas, artimas namų aplinkai erdves, kurios skirtos kūrybinei, pažintinei, tiriamajai veiklai, aktyviam judėjimui, poilsiui, vaidmeniniams ir kūrybiniais žaidimams. Pedagogai skatinami naudoti inovacijų paiešką. Grupėse yra įrengti orientaciniai kampeliai – ramybės(sėdmaičiai, kilimas, pagalvėlės, sensoriniai daiktai ir kt.), meniniai(įvairios meninės priemonės, gamtinė medžiaga ir kt.), skaitymo(įvairi vaikų literatūra, enciklopedijos, pačių gamintos knygelės) ir t.t. Aplinka pertvarkoma atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius, fantaziją.

Vaikų veikla plėtojama ne tik grupėse. Įstaigoje yra salės, kurios pritaikytos meninei ir sportinei veiklai, renginiams. Vienoje salėje yra interaktyvios grindys, kurios skatina veikti, pažinti ir aktyviai judėti. Įstaigoje planuojama įrengti multisensorinį kambarį, kuriame vaikai galės atsipalaiduoti, nusiraminti stimuliuojant įvairius pojūčius. Lauke įrengta sporto aikštelė su minkšta danga “Vikrieji sportininkai” bei įkurtos “Smalsiųjų daržininkų”, “Mažųjų menininkų” bei “Linksmųjų muzikantų“ edukacinės erdvės

Psichologinė aplinka. Įstaigoje stengiamasi sukurti saugų, pasitikėjimą skatinantį mikroklimatą. Vaikų adaptacija darželyje yra palanki - bendradarbiaujama su šeima. Įstaigoje kasmet atliekamas tyrimas, kuriuo išsiaiškinama vaikų adaptacijos laikotarpis, pasekmės, tėvų norai. Darželyje problemas stengiamės išspręsti „Čia ir dabar“.

Materialinė aplinka. Grupės aplinkoje vaikams gausu bendro naudojimo priemonių: kūrybiniams, siužetiniams žaidimams, vaikų vaidybai, dailei, muzikai, judėjimui, pažintinei tiriamajai veiklai.

Darželio teritorija aptverta tvora, vaikų aikštelėse įrengti aktyvaus judėjimo įrengimai. Kiekvieną dieną įstaigos patalpose skamba rami, relaksacinė muzika, kuri nuteikia vaikus ir pedagogus ramiai, išradingai, kūrybingai dienai. Kiekvieną rytą vaikučiai aktyviai mankštinasi, organizuojamos kūno kultūros ugdomosios veiklos.

2 kartus per savaitę vyksta meninio ugdymo užsiėmimai, kurių metu vaikai mokosi šokti, dainuoti, vaidinti, klausytis muzikos, ritmikos.

Darželyje kiekvienas vaikas gali išreikšti save šokio, dainavimo, kalbų mokymosi, lipdymo iš molio, krepšinio ir futbolo, aerobinės gimnastikos, šachmatų papildomose ugdomosiose veiklose.

SAVITUMAS. Lopšelyje-darželyje veikia 9 skirtingo amžiaus grupės vaikams nuo 1,5 iki 7 metų. Įrengtos atskiros salės: aktų/renginių salė, sporto salė ir valgymo salė. Daug dėmesio skiriama kuriant įstaigos savitumą: siekiama, kad kiekviena grupė būtų patraukli savo aplinka, kiekvienas pedagogas turėtų individualų, atitinkantį įstaigos poreikį, darbo stilių, o įstaiga – savo veidą. Įstaigos ugdytiniai turi galimybę susipažinti ir naudotis įvairiomis šiuolaikinėmis technologijomis, o pedagogai į ugdomąją veiklą integruoja interaktyvias grindis ir interaktyvias lentas. Siekiant sužadinti vaikų domėjimąsi muzika ir išmokti derinti aktyvų žaidimą lauke su muzikos garsais, pajusti judesio ir garso ryšį, organizuojamos veiklos specialiai įrengtoje lauko erdvėje “Mažieji muzikantai“.

Mūsų pasirinkta ugdymo kryptis – socialinis – emocinis ugdymas. Emocinio intelekto lavinimas vaikystėje padeda susirasti draugų ir puoselėti draugystę, sėkmingai įsitraukti į grupę, inicijuoti pokalbį, išklaudyti, atskleisti save, pasipriešinti skriaudėjams, įveikti sunkumus, stresą, išspręsti konfliktus, būti savikritiškam, motyvuoti save sudėtingomis aplinkybėmis, nesidrovėti artumo, atpažinti, valdyti jausmus ir pan. Šie įgūdžiai padeda vaikams tapti atsakingais, rūpestingais ir veiksmingai dirbančiais suaugusiaisiais. Mes manome, kad tie patys emocinio intelekto įgūdžiai, lemiantys vaiko populiarumą tarp draugų bei uolumą mokykloje, po daugelio metų jam padės darbe ar sukūrus savo šeimą. Žmonės intuityviai supranta emocinio intelekto prasmę ir svarbą, tačiau šie įgūdžiai turi būti nuolat lavinami. Geriausi rezultatai pasiekiami, kada emocinio intelekto lavinimas

pradedamas kuo anksčiau ir kuo įvairesniais būdais. Darželyje emocinio intelekto lavinimui pasirinkti keli būdai - sportas ir sveika gyvensena.

Nuo 2017 m. rugsėjo darželyje vykdoma socialinio – emocinio mokymo ir charakterio ugdymo programa „Kimochi“, o nuo 2017 m. spalio - tarptautinė programa „Zipio draugai“.

BENDRADARBIAVIMAS SU ŠEIMA. Vaiko ugdymo(-si) procese pagrindinis partneris - šeima. Vaikų ugdymas tobulinamas siekiant vaiko, šeimos ir įstaigos bendradarbiavimo. Tai - partnerystės pagrindas. Darželis tęsia vaiko ugdymą, siekdamas papildyti ugdymo šeimoje patirtį. Bendraudami su vaiko šeima:

- Dalijamės pastebėjimais, rūpesčiais ir džiaugsmiais;
- Informuojame apie ugdymo(-si) pasiekimus ir sunkumus;
- Kviečiame dalyvauti bendruose projektuose, renginiuose, išvykose;
- Bendrai svarstome ugdymo kokybės tobulinimo klausimus;
- Drauge švenčiame kalendorines, įstaigos šventes.

Atlikus apklausą paaiškėjo, kad tėveliai pageidauja bendrauti ir bendradarbiauti įvairiomis formomis: *skelbimai tėvų lentoje; atvirų durų dienos; grupės/įstaigos susirinkimai; pokalbiai su tėvais; tradicinės šventės; vakaronės; foto parodos; vaikų(šeimos) kūrybinių darbų parodėlės; elektroninis paštas; grupių/darželio projektai; vaikų vertinimo aplankalai; padėkos (raštai); tėvų dalyvavimas grupės ugdymo procese; stendiniai vaizdiniai pranešimai; įstaigos internetinė svetainė; multimedijos pranešimai; tėvų apklauros; šeimų prisistatymai; teminiai lankstinukai.*

Tėvelių teigimu, jiems labai svarbu, kad lopšelyje darželyje vaikas jaustųsi saugus, išmoktų bendrauti su suaugusiais ir kitais vaikais, pasirengtų mokyklai, plėstų žinias ir socialinius įgūdžius. Tėveliai intuityviai supranta darželyje ugdomo vaikų emocinio intelekto prasmę ir svarbą, jie tvirtina, kad šie įgūdžiai turi būti nuolat lavinami. Geriausių rezultatų pasiekama, kai emocinio intelekto lavinimas pradedamas kuo anksčiau ir naudojami kuo įvairesni būdai.

BENDRADARBIAVIMAS SU PARTNERIAIS. Pedagogai dalyvauja metodinio būrelio „Versmė“ renginiuose, Visuomenės sveikatos biuro organizuojamuose konkursuose, Vilniaus miesto ugdymo įstaigų bei institucijų, visos Lietuvos organizuojamose konferencijose, konkursuose, edukaciniuose renginiuose, kurių metu kaupiama bei dalijamasi gerąja patirtimi.

Lopšelis-darželis, siekdamas kuo efektyviau ir kokybiškiau ugdyti vaikus, tenkinti jų poreikius, bendradarbiauja su šiais socialiniais partneriais:

- Jaunųjų gamtininkų centru
- Saugaus eismo mokykla
- Visuomenės sveikatos biuru
- Vaikų su Dauno sindromu asociacija
- Nacionaline Mikalojaus Čiurlionio baleto mokykla
- Sostinės krepšinio mokykla
- Viršuliškių seniūnija
- Viršuliškių progimnazija
- Vilniaus palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčia

2. Pedagogų kvalifikacija

Įstaigoje dirba pedagogai su aukštesniuoju, aukštuoju išsilavinimu, dalis studijuoja bakalauro ir magistro studijose. 2016 m. rugsėjo mėn. atsidariusioje ugdymo įstaigoje pedagogų kolektyvas dar formuojasi, stebima kaita.

Pedagogai kelia savo kvalifikaciją dalyvaudami įvairiuose seminaruose, konferencijose, kuriose įgyja žinių apie ugdymo procese taikytus metodus, semiasi įdėjų praktinėms veikloms. Nuo 2017 m. rugsėjo mėn. pedagogai turi galimybę naudotis naryste **Pedagogas.lt**. puslapyje, kuri suteikia teisę išklaudyti nemažai akredituotų programų ir gauti kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimą. Pedagogų komanda ieško naujovių, stengiasi jas įgyvendinti kasdieniame ugdymo procese, įtraukdama visą įstaigos bendruomenę.

Įstaigos pedagogai yra susibūrę į kūrybinius būrelius - „Sveikuoliukų“, „Šnekorų“, „Spalviukų“, kurių tikslas- organizuoti edukacines veiklas, popietes, renginius, parodas visai darželio bendruomenei.

Įstaigos psichologas pedagogams organizuoja „Supervizijų“ susitikimus, skatinančius pedagogų profesionalumą, ugdančius kompetencijas, keliančius motyvaciją, padedančius iškylančių sunkumų aptarimui ir sprendimų ieškojimui.

3. Pasirinktos vaikų ugdymo(-si) filosofinės ir psichologinės kryptys

Šiuolaikinis ugdymas grindžiamas supratimu, kad ugdymas yra konstruktyvi paties individo veikla, sudarant jam ugdymosi sąlygas bei suteikiant paramą. Remiantis *progresyviojo ugdymosi kryptimi*, siekiame, kad ugdytinis gebėtų spręsti problemas, vertinti sukauptą informaciją, ją interpretuoti. Pabrėžiamos individualios ugdytinio skirtybės, todėl sudarant ugdymo turinį vadovaujamesi individualizavimo, integravimo principais. Asmenybės skleidimąsi skatinanti ugdymo kryptis įpareigoja pedagogus gerai žinoti raidos ypatumus, mokėti organizuoti socialinę sąveiką, lemiančią emocinę raidą.

Įstaigoje pedagogai taip pat remiasi *humanistine ugdymo kryptimi*: yra nusiteikę jausti vaiko išgyvenimus, nuoširdžiai ir atvirai su juo bendrauti, siekti nuoširdaus bendradarbiavimo, ugdytinį nuolat vertinti teigiamai, skatinti intelektualio, emocinio bei valios potencialo plėtrą, padėti ugdytiniui suvokti save, savo problemas, saviraidos tikslus, optimizuoti ugdymo procesą, grindžiamą ugdytinių poreikiais.

4. Ikimokyklinio ugdymo teisinė bazė

Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I – 983. Lopšelis-darželis, organizuodamas ugdymą, stengiasi suteikti šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei, pagalbą auginant vaiką. Be to, siekiame sudaryti sąlygas vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, laisvai reikšti savo nuomonę visais jį liečiančiais klausimais. Vaiko pažiūroms taip pat skiriame ypatingą dėmesį. Kaip teigiama šio dokumento 16 straipsnyje „Nė vienas vaikas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo <...> asmeninį gyvenimą“, lopšelyje-darželyje akcentuojame konfidencialumo svarbą bendraujant su vaiku ir jo artimaisiais.

Vaiko gerovės valstybės politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2005 m. nutarimu Nr. 184. Lopšelis-darželis, kaip nurodoma ir šiame dokumente, siekia užtikrinti vaiko teisę veikti, išreikšti savo nuomonę ir daryti įtaką sprendimams, susijusiems su jo gerove. Mes rūpinamės, kad vaikams trumpai atsiskyrus nuo tėvų, lopšelyje-darželyje būtų gera ir saugu. Stengiamės, kad būtų patenkinti ir visi svarbiausi vaiko poreikiai.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2014 m., kuris padeda ikimokyklinio ugdymo auklėtojams ir kitiems ugdytojams atpažinti vaikų ugdymosi pasiekimus ir poreikius, padeda tikslingai rengti ir atnaujinti įstaigos ikimokyklinio ugdymo programą, padeda įgyvendinti ugdymo turinį, jį pritaikant kiekvienam vaikui ir vaikų grupei, leidžia stebėti ir fiksuoti vaikų pažangą ir tikslingai ugdyti kiekvieną vaiką.

Švietimo aprūpinimo standartai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-2368, kuriais vadovaujantis kuriame ir turtiname materialiąją darželio aplinką, tinkamą siekti ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programose numatytų tikslų.

5. Vaikų poreikiai

Programa orientuota į vaiko įgyjamų vertybinių nuostatų bei esminių gebėjimų visumą ir jo ugdymosi pažangą nusakančius pasiekimų žingsnius. Vaiko poreikis turėti geras socialines, edukacines vystymosi sąlygas yra vienas pagrindinių ir su vaiko amžiumi nesikeičiančių interesų. Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos.

- ***Poreikis jaustis saugiai.*** Vaikas gali jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaipsniui ir pats mokosi saugoti save.
- ***Poreikis judėti.*** Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, mankštos kambaryje, lauko aikštelėse.
- ***Poreikis žaisti.*** Kiekvienas vaikas turi galimybę žaisti su jam patinkančiais žaislais, pasirinkti žaidimo vietą, draugus. Žaisdamas jis išreiškia savo socialinę patirtį, bendrauja.
- ***Poreikis bendrauti.*** Vaikas nori būti gerbiamas, kitų pripažintas kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių, išlikti savitu, skirtingu nuo kitų.
- ***Poreikis patenkinti savo smalsumą.*** Tenkindamas savo smalsumą, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną. Vaikas nori viską paliesti, pajauti, įgyti patirties per patyrimą.
- ***Poreikis būti savarankiškam.*** Vaikas nori pats savarankiškai valgyti, rengtis, pasirinkti veiklą, priemones, žaislus.
- ***Poreikis produktyviai ir kūrybingai veiklai.*** Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Vaikas beveik visada nori ką nors veikti: piešti, lipdyti, konstruoti. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymosi aplinką.

Vaikai yra skirtingi: kiekvienas turi savo augimo tempą, gyvenimo ritmą, skirtingą asmeninę patirtį. Todėl svarbu padėti vaikams puoselėti savąj individualumą, specialiujų poreikių turinčius vaikus integruoti į grupes, siekiant sėkmingos socializacijos tarp bendraamžių.

Darželyje teikiama pagalba vaikams turintiems specialiųjų poreikių. Specialiųjų poreikių turinčiu vaiku yra laikomas vaikas, kuriam iškyla ugdymosi sunkumų ir yra reikalinga specialioji pedagoginė pagalba. Darželio psichologo ir logopedo užfiksuoti atvejai rodo, kad ugdymo(-si) sunkumų darželyje vaikams kyla dėl kalbos sutrikimų, elgesio ar emocinių ypatumų.

Specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymo klausimus įstaigoje sprendžia **Vaiko gerovės komisija (VGK)**, kurios paskirtis – rūpintis vaikui saugia ir palankia mokymosi aplinka, orientuota į asmenybės sėkmę, gerą savijautą, brandą, individualias vaiko galimybes atitinkančius ugdymo(-si) pasiekimus bei pažangą, atlikti kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas. O krizines situacijas (situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.) darželyje **valdo krizių valdymo komanda** (veiksmai, kuriuos atlieka ugdymo įstaigos administracija ir VGK).

Išsiaiškinta, kad didžiausią dalį įstaigoje ugdomų specialiųjų poreikių turinčių vaikų sudaro vaikai, turintys kalbėjimo ir kalbos sutrikimų: fonetinių kalbėjimo sutrikimų, fonologinių kalbos sutrikimų, kalbos sutrikimų (žymų/vidutinį/nežymų kalbos neišsivystymą), mokymosi sunkumų dėl sulėtėjusios raidos (kalbos), taip pat vaikai, turintys elgesio bei emocijų sutrikimų. Darželyje šiems vaikams pritaikyta ugdomoji aplinka, kuriamas saugus mikroklimatas – yra atskiri jaukūs logopedo bei psichologo/socialinio pedagogo kabinetai. Ugdymo procesas vyksta bendradarbiaujant švietimo pagalbos specialistams bei grupių auklėtojoms vykdant bendrus projektus, per žaidybinę veiklą įtraukiant visus vaikus į ugdymo(-si) procesą, užtikrinant kiekvieno vaiko poreikius augti ir ugdytis visapusiškai saugioje aplinkoje. *Pagalbos gavėjai* – darželio ugdytiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), pedagogai ir kitas personalas. Pagalba teikiama lietuvių kalba arba, esant galimybei, vaiko gimtąja kalba. Informacija apie problemos turinį ir teiktą pagalbą laikoma konfidencialia. Esant būtinybei, ji gali būti teikiama tik švietimo pagalbos specialistams ar kitiems asmenims, kurie yra susiję su ugdytinio asmenybės ir ugdymosi problemų sprendimu (nepažeidžiant psichologo profesinės etikos reikalavimų). *Pagalbos paskirtis* – stiprinti ugdytinių psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatą, prevencinėmis priemonėmis skatinti saugios ir palankios ugdymuisi aplinkos darželyje kūrimą, padėti ugdytiniams atgauti dvasinę darną, gebėjimą ugdytis, aktyviai bendradarbiaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais), Vilniaus m. pedagogine – psichologine tarnyba, Vaiko raidos centru ir kitais švietimo bei sveikatos paslaugų teikėjais.

6. Tėvų lūkesčiai

Šių dienų pagrindinis ugdymo įstaigos siekis – užtikrinti sąveiką tarp pedagogo, vaiko ir šeimos. Pedagogai ir tėvai natūraliai sukuria vaiko gyvenimo erdvę, o tai, ką jis patiria joje - suteikia vaiko vystymui(-si) kryptį, lemia ugdymo kokybę. Vaiko gerovės užtikrinimas yra vienas iš valstybės prioritetų. Lopšelio – darželio “Gluosnis“ strateginės veiklos kryptis - pagalba ir parama šeimai. Šeimos dalyvavimas įstaigos gyvenime lemia vaikų pasiekimus, motyvaciją, savivertę ir elgesį.

Įstaiga, bendraudama su šeima, siekia šių tikslų:

- Atskleisti šeimai vaiko gyvenimo darželyje ypatumus ir skatinti būti ugdymo proceso partneriais;
- Šviesti tėvus pedagogikos, psichologijos, sveikos gyvensenos, socializacijos klausimais;
- Skatinti tėvų sportinį aktyvumą ir kartu ieškoti bendrų ugdomojo poveikio priemonių vaikui.

I. Ikimokyklinio ugdymo principai

Individualizavimo – atsižvelgiamas į kiekvieno vaiko individualius (fizinius ir dvasinius) poreikius, interesus bei galimybes, amžiaus tarpsnio ypatumus ir savitumus.

Integracijos - specialiųjų poreikių vaikų ugdymas(-is) kartu su kitais ikimokyklinio amžiaus vaikais ir lygiateisis dalyvavimas bendruomenės gyvenime.

Humaniškumo – vaikas gerbiamas kaip asmenybė, garantuojama vaiko teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį ir asmeninę patirtį.

Socialinio ir emocinio kryptingumo - daug dėmesio skiriama vaiko socialinei patirčiai ir įgūdžiams, emocijoms ir jų raiškai.

Ugdymosi aplinkos reikšmingumo – ugdymosi aplinka nuolat turtinama, keičiama, diegiamos IT naujovės.

Fizinės sveikatos ir gerovės – daug dėmesio skiriama vaiko fizinei ir psichinei sveikatai ugdyti emociškai saugioje aplinkoje.

Terapinio ugdymo - siekiama suteikti sąlygas vaikų relaksacijai, atsipalaidavimui.

Partnerystės su šeima – lygiavertė, tvirta ir nuosekli vaiko ir pedagogo, pedagogo ir šeimos sąveika ugdymo(-si) procese.

Nuolatinės kaitos – ugdymo kokybės gerinimas, diegiant naujoves, perimant gerą patirtį iš šalies ir užsienio ir pedagogų, tobulinant pasiekimo modelius, vertinimo sistemą.

Šių principų laikomasi planuojant ugdymo turinį, metodus, parenkant priemones, kuriant ugdymo aplinką, organizuojant ugdymo procesą, numatant pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais, vietos bendruomenė ir socialiniais partneriais būdus.

II. Ugdymo programos tikslai ir uždaviniai

Ikimokyklinio ugdymo programos tikslas:

Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir bendraamžiais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

Siekti, kad vaikas:

- Plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save.
- Įgytų pasitikėjimo savimi ir išmoktų spręsti keblias socialines-emocines situacijas.
- Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgtų į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.
- Aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime.
- Mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

III. Turinys, metodai ir priemonės

Ugdymo turinys. Programos turinyje numatytos **ugdytinos sritys**– tai vertybinės vaiko nuostatos, gebėjimai, žinios ir patirtis. Vaikų ugdymosi pasiekimų sritys, kurios laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi ir sudaro pamatą sėkmingai – socialinės, pažinimo, komunikavimo, meninės ir sveikatos sričių plėtotei (1 pav.)

Ugdytinos sritys yra gairės, kurios padeda numatyti vaiko ugdymui(-si) būtiną turinį. Atsižvelgiant į vaikų amžių, kiekvienoje pasiekimų srityje numatytos vaikų veiksena ir pateiktos ugdymo(-si) gairės. Ugdymo turinio sudedamoji dalis – vaiko pasiekimai, iš anksto numatytos vaiko veiksena bei pedagogo veikla (ugdymo gairės). Pedagogas apmąsto, kokiose veiklose veikdamas vaikas gali sėkmingai ugdytis programoje numatytus gebėjimus. Sudarant ugdymo turinį, buvo atrinktos ne visos galimos veiksena, bet pačios tikslingiausios, turinčios didžiausią ugdomąją vertę. Veiksena ir veikla nedetalizuojama, kad liktų erdvės ją konkretinti, t.y. siūlyti konkrečias idėjas kasdieniui veiklai. Konkrečios idėjos taikomos planuojant vaikų veiklą.

Vaikų gebėjimų ugdymo tęstinumą garantuoja Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa (2014), kurioje numatomas vaiko ugdymas pagal penkias kompetencijas: socialinę, pažintinę, komunikavimo, meninę ir sveikatos saugojimo.

1 pav. Sėkmingo vaiko ugdymosi modelis

Metodai ir priemonės

Programos ugdymo(-si) tikslams įgyvendinti pasirinktos pedagoginės strategijos, leidžiančios įgyvendinti šią ir vaiką ir jo kompetencijų plėtotę orientuotą ugdymo(si) programą.

Kūrybinės vaiko ir pedagogo sąveikos strategija:

- Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą, pasiūlydamas gerą idėją, temą, problemą, sumanymą;
- Pedagogas pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtinti;
- Priimami bendri sprendimai, susitarimai dėl veiklos, bendraujama, bendradarbiaujama;
- Užduoda atvirus klausimus, pedagogas netiesiogiai vadovauja vaikų ieškojimams, moko įveikti sunkumus, praturtina jų sumanymus.

Ugdančios aplinkos kūrimo strategija:

- Pedagogas sukuria grupėje jaukias atskiras erdves vaikų veiklai;
- Skatina vaikus sukurti vietas žaidimams, veiklai;
- Pripažįstama vaiko teisė rinktis veiklą, buvimo vietą, draugus, laisvai judėti iš vienos erdvės į kitą;
- Taikomi vaikų dėmesio patraukimo žaislais ir priemonėmis būdai.

Pavyzdžio strategija:

- Pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje, vaikai mėgina daryti tą patį;
- Pedagogas pradeda kokią nors veiklą, vėliau savarankiškai tęsia vaikai;
- Pedagogas kaip vaikų žaidimų ar veiklos partneris kartu veikia su vaiku;
- Pedagogas mimika, žodžiais, elgesiu, veiksmais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams;
- Tėvai skatinami dalyvauti ugdymo procese, kad vaikas turėtų galimybę mokytis iš jų patirties.

Spontaniško ugdymo strategija:

- Pedagogas pritaria bet kokiai vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi;
- Emocionaliai palaiko vaiko veiklą – pagiria, pasidžiaugia;
- Ugdymui panaudoja netikėtai susidariusias situacijas;
- Pasiūlo priemonių vaiko poreikiams ir interesams tenkinti.
-

Terapinio ugdymo strategija:

- Pedagogas padeda vaikui išmokti įveikti sunkumus, skatina vaiką kreiptis į kitus pagalbos ir padėti kitiems;
- Pedagogas taiko muzikos terapijos, menų terapijos (piešimo ant stiklo), atsipalaidavimo (nugaros masažų, pirštukų mankštelių,) metodus;
- Pedagogas taiko darželio specialistų (logopedo, psichologo) nurodytas priemones;
- Pedagogas taiko korekcinės gimnastikos elementus ir priemones.

UGDYMO METODAI apima tarpusavyje susijusią pedagogo ir vaiko sąveiką. Pagrindinis vaikų gebėjimų ugdymo(-si) metodas – žaidimas. Kiekvienas pedagogas ieško darbo metodų ir būdų, kurie geriausiai padėtų siekti užsibrėžtų tikslų ir uždavinių. Taikomi metodai, kurie padėtų atsiskleisti kiekvieno vaiko individualumui bei skatintų vaikų praktinių įgūdžių formavimąsi.

Lopšelyje-darželyje dirbama tokiais ugdymo metodais, kuriais siekiama sudaryti:

- palankiausias sąlygas vaikui atsiskleisti ir tobulėti;
- skatinti daryti atradimus ir ieškoti sprendimų, kurti stimuliuojančią aplinką ir bendravimą; skatinti mąstyti ir kaupti patirtį;
- remtis vaiko gyvenimiška patirtimi – žaidimu, kuriame vaikas suvokia ir atkuria aplinkinį pasaulį.

Žaidybinis metodas – skatinantis vaikų teigiamas emocijas, padedantis formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą.

Vaizdinis metodas - nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius.

Praktinis metodas – kurio pagalba vaikams padedama per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką.

Žodinis metodas – (pasakojimas, diskusija, „minčių“ lietus,) suteikiantis galimybę perduoti informaciją.

Informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) taikymas- pagyvina ugdymą(-si), stiprina vaikų motyvaciją, ugdymas ir mokymas tampa aiškesnis, įdomesnis, išsamesnis dinamiškesnis, patrauklesnis (interaktyvi lenta ir grindys, mokomieji žaidimai, internetas, animuoti pristatymai, interaktyvios viktorinos, kortelės ir knygelės, interaktyvių priemonių ir veiklų kūrimas).

Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.

Ugdomosios veiklos planavimas.

Įstaigoje taikomas atviras, į vaiko pasiekimus orientuotas ugdomosios veiklos planavimas, kuris atspindi vaikų veiklos tikslą ir uždavinius:

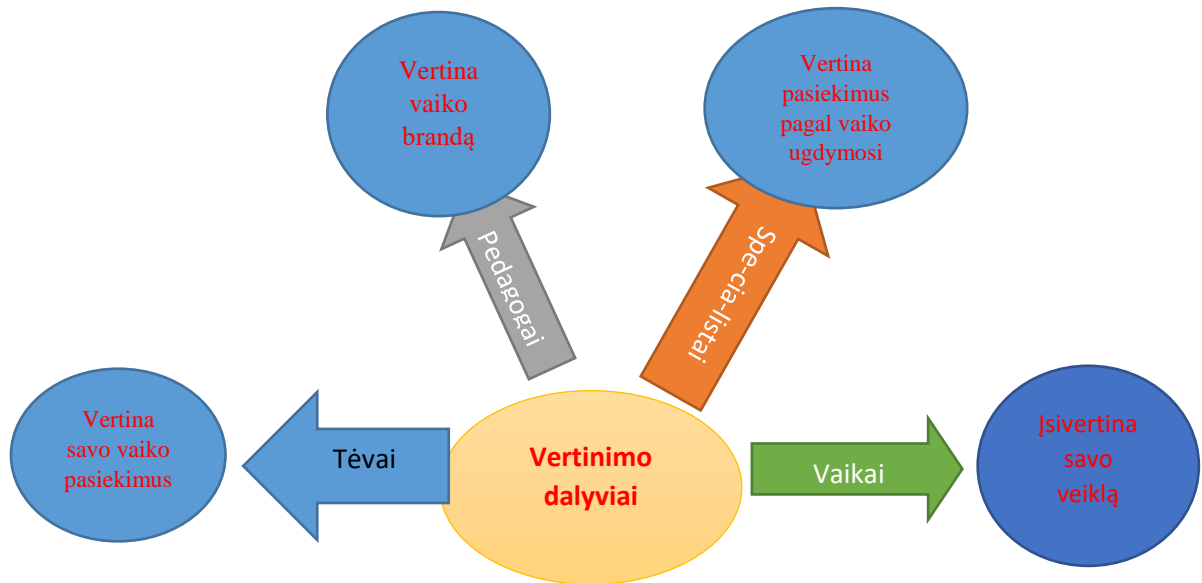
- *Individualioje vaiko veikloje*
- *Veikloje grupėje*
- *Veikloje visoje grupėje*
- *Bendroje veikloje (meninio ugdymo, kūno kultūros veikloje)*
- *Bendradarbiavime su šeima*
- *Specialistų veikloje*

Kiekvienas ugdomosios veiklos planas pedagogo apmąstomas ir reflektuojamas, numatant tolimesnes veiklos veikimo kryptis.

Pagrindinės vaiko ugdymosi priemonės: žaislai, stalo žaidimai, įvairios gamtinės ir buitinės medžiagos, įvairūs daiktai, sporto ir muzikos inventoriūs, knygos, plakatai, nuotraukos, šviesos lentos, interaktyvios programos.

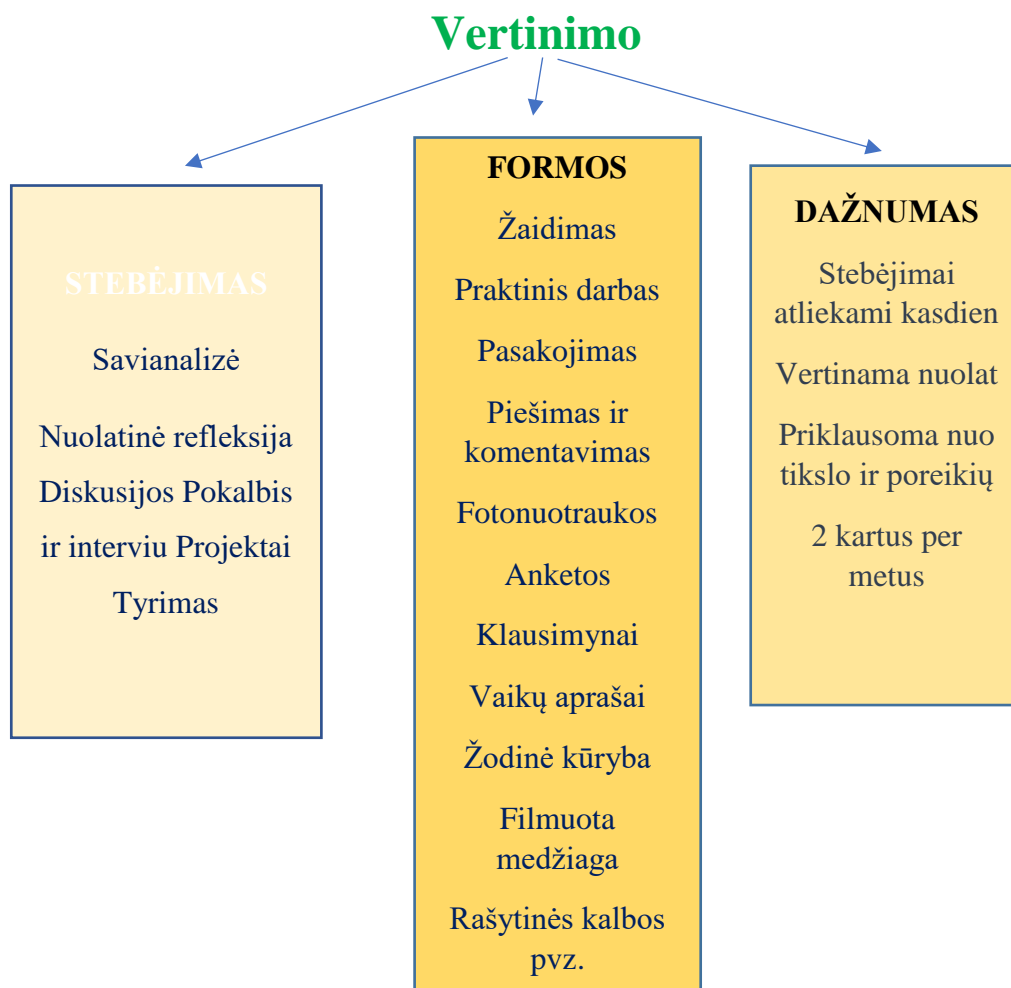
IV. Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas

Vaiko pasiekimų vertinimo tikslas – padėti auklėtojams ir kitiems ugdymo dalyviams tikslingai stebėti vaikų ugdymo(-si) pasiekimus, pažangą, atpažinti jų ugdymo(-si) poreikius, kuomet kryptingiau pritaikant ikimokyklinio ugdymo turinį vaikų grupei ir kiekvienam vaikui, garantuojant ugdymo(-si) prieinamumą ir kokybę, užtikrinant tęstinumą bei dermę tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų. Vilniaus lopšelyje-darželyje „Gluosnis“ vaikų pasiekimai vertinami remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimo aprašu“ (2 pav.)

2 pav. Vaikų pasiekimų vertinimas

Vaikų pasiekimai vertinami 2 kartus per metus (rugsėji, gegužė). Kiekviena ugdymo(-si) sritis vertinama atitinkamu žingsniu, sudaroma pasiekimų diagrama, kuri aptariama su tėvais ir leidžia individualizuoti ugdymą bei atkreipti dėmesį į vaiko ugdymo(-si) gebėjimus bei sunkumus. Lopšelio-darželio „Gluosnis“ vaikų pasiekimų vertinimo principai: planingumas, objektyvumas, visapusiškumas, informatyvumas, vaiko pažangos fiksavimas, jautrumas ir humaniškumas, pozityvumas, pasitikėjimo savimi ugdymas. Jų darbai ir analizės segamos į atskirus aplankus, skirtus kiekvienam ugdytiniui. Aplanke surinkta medžiaga leidžia pastebėti vaiko pasiekimus pagal ugdomas kryptis. Aplanką sudaro dailės darbai, užrašytos vaikų mintys, žodinė kūryba, rašytinės kalbos pavyzdžiai, nuotraukos.

Sukauptas aplankas ir kiekvienų metų vaikų vertinimas yra saugomas ir perduodamas kitam pedagogui ar priešmokyklinio ugdymo pedagogui. Išvykstančiam iš lopšelio-darželio vaikui, jo aplankas atiduodamas tėvams. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo informacija padeda numatyti ugdomojo proceso spragas, parinkti tinkamiausias ugdymo(-si) formas, metodus, priemones, užtikrinti ugdymo(-si) nuoseklumą, individualizavimą, tęstinumą, tėvų informavimą apie vaiko ugdymo(-si) rezultatus, grupės vaikų pasiekimų apibendrinimą, metinių grupės prioritetinių sričių numatymą.

SPECIALIŲJŲ UGDYMO(-SI) POREIKIŲ VAIKŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Vilniaus lopšelyje-darželyje „Gluosnis“ specialiųjų ugdymo(-si) poreikių turintys vaikai ugdomi pagal bendrąsias programas, jas pritaikant arba individualizuojant. Pritaikyta ugdymo programa specialiųjų ugdymosi poreikių vaikui padeda dalyvauti bendrame ugdymo procese drauge su bendraamžiais, siekiant individualių ugdymo(-si) tikslų. Pritaikant programą, svarbu atsižvelgti į ugdymo(-si) sunkumus sąlygojančias priežastis.

Ženkilai, išpėjantys apie poreikį pritaikyti ugdymo procesą:

Amžius	Ženkilai
1,5 metų vaikas	<p>Savarankiškai nevaikšto.</p> <p>Žaisdamas netyrinėja daiktų, tik jais manipuliuoja, deda juos į burną.</p> <p>Nemėgsta būti artimųjų apkabinamas, glaudžiamas – priešinasi, traukiasi.</p> <p>Nemėgdžioja kito žaidžiančio vaiko judesius.</p> <p>Neparodo paveikslėlių knygoje įprastų daiktų, kai kas nors juos įvardija.</p> <p>Kalbinamas nerodo emocijų arba, priešingai, susierzina, nesišypso.</p> <p>Blogai girdi ar mato.</p>
2 metų vaikas	<p>Vis dar vaikšto netvirtai, nors pradėjo vaikščioti prieš 6 ar daugiau mėnesių.</p> <p>Negeba parodyti pagrindinių namų apyvokos daiktų ir svarbiausių kūno dalių.</p> <p>Nevykdo vieno veiksmo nurodymų (pvz., „Prašau paduoti kaladėlę“).</p> <p>„Neįgarsina“ savo norų bent vienu savitu žodžiu ar dviejų žodžių junginiais.</p> <p>Nežaidžia jokių imitacinių žaidimų.</p> <p>Nemėgdžioja suaugusiųjų veiksmų</p> <p>Netyrinėja aplinkos ir ja nesidomi.</p> <p>Blogai girdi ar mato.</p>
3 metų vaikas	<p>Dažnai griūva ir (ar) sunkiai (įsikibęs, neužtikrintai) lipa laiptais.</p> <p>Nerangiai manipuliuoja smulkias daiktais.</p> <p>Nesupranta įprastų kasdienių prašymų (pvz., „Padėk batukus į vietą“).</p> <p>Kalbėdamas nevartoja 2–3 žodžių sakinių (pvz., vietoj „noriu pieno“ sako „pieno“).</p> <p>Nesidomi kitais vaikais.</p> <p>Nedalyvauja imitaciniuose žaidimuose.</p> <p>Savarankiškai nenusivelka atsagstyto švarkelio ar paltuko.</p> <p>Vis dar šlapinasi į kelnytes, nors buvo mokomas sėsti ant puoduko.</p> <p>Kalbėdamas nereguliuoja balso stiprumo (kalba pernelyg garsiai arba pernelyg tyliai, nepriklausomai nuo situacijos).</p> <p>Blogai girdi ar mato.</p>
4 metų vaikas	<p>Nerangiai juda ir manipuliuoja paprastais įrankiais, pvz., šaukštu, šakute ir pan.</p> <p>Sunkiai vykdo žodinius nurodymus.</p> <p>Kalba neaiški ir ją sunku suprasti.</p> <p>Demonstruoja ypatingą užsispyrimą, kuris gali pereiti net į agresyvų elgesį.</p> <p>Vis dar labai verkia ir stveriasi už tėvų ar globėjų, kai šie nori išeiti.</p> <p>Nesidomi žaidimais su kitais vaikais ir žaidžia vienas.</p>

	<p>Žaisdamas grupiniame žaidime vadovaujant vyresniesiems vaikams ar suaugusiems nesilaiko taisyklių.</p> <p>Nesisaugo aplinkoje esančių kliūčių (aštrų kampų, atvirų laiptų)</p> <p>Negeba įvykdyti dviejų veiksmų nurodymo (pvz., „Prašau paimti puoduką ir pastatyti ant stalo“).</p> <p>Nesudeda paveikslėlio iš 2 dalių.</p> <p>Negeba nubrėžti linijos pagal pavyzdį.</p> <p>Blogai girdi ar mato.</p>
5 metų vaikas	<p>Juda nerangiai: klumpa, griūva, neišlaiko pusiausvyros ir pan.</p> <p>Nerangiai naudojami pieštuku ir kasdieniais buities įrankiais.</p> <p>Dažnai ar nuolat elgiasi agresyviai.</p> <p>Pernelyg drovus, baukštus ar emociškai labilus (nuolat besikeičiančios, ne visada adekvačios emocijos).</p> <p>Nei namuose, nei darželyje nevykdo nurodymų.</p> <p>Lyginant su kitais vaikais, lengvai išsiblaško ir sunkiai sukaupia dėmesį.</p> <p>Mažai domisi kitų vaikų žaidimais ir prie jų nesijungia.</p> <p>Nekalba sudėtiniais sakiniais.</p> <p>Kalba sunkiai suprantama dėl neaiškios tarties ar netaisyklingos gramatinės struktūros.</p> <p>Sunkiai supranta ir įsimena sąvokas.</p> <p>Visai nevartoja apibendrinamųjų žodžių („žaislai“, „gyvuliukai“).</p> <p>Nesuvokia priežasties ir pasekmės ryšio: neatsako į klausimą „kodėl“ apie nesudėtingus įvykius.</p> <p>Nesudeda paveikslėlio iš 3–4 dalių.</p> <p>Blogai mato ar girdi.</p>
6 metų vaikas	<p>Sunkiai eina ištisine linija.</p> <p>Nelipa laiptais.</p> <p>Paklaustas nepasako apie savo jausmus (linksma, pykstu, liūdna).</p> <p>Nesuranda sau užsiėmimų.</p> <p>Nenumato galimų pavojų (pvz., nesustoja prie gatvės prieš ją pereidamas, nesisaugo atvažiuojančio transporto).</p> <p>Nerūšiuoja daiktų pagal vieną požymį.</p> <p>Nepasako savaitės dienų, nors buvo to mokomas.</p> <p>Nenusako paprastų veiksmų sekos.</p> <p>Negeba papasakoti paprastų kasdienių įvykių.</p> <p>Blogai girdi ar mato.</p>

Specialiųjų ugdymo (-si) poreikių turinčių vaikų ugdymo(-si) pasiekimai vertinami naudojantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“, pasiekimų vertinimo rezultatai aptariami su tėvais.

Naudotini šaltiniai ir literatūra

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Tėvams, globėjams, pedagogams. – V., 2001
2. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. V., 2004
3. Bandžienė O. ir kt. Vaikų kūno kultūra. – Š., 2004
4. Berns R.M. Vaiko socializacija. – V., 2009
5. Daniels Elen R., Statford K. Atvirų grupių visiems kūrimas. – V., 2000
6. Dodge, D.T. ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. – V., 2007
7. Dodge, D.T. ir kt. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. – V., 2008
8. Grinevičienė N. Vaikystės žaidimai. – K., 2002
9. East V., Evans L. Vienu žvilgsniu. Praktinis vaiko specialiųjų poreikių tenkinimo vadovas. V., 2005
10. Ikimokyklinio ugdymo įstaigą reglamentuojantys teisės aktai. – V., 2001
11. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. – V., 2005
12. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2016 m.
13. Inkluzinis ugdymas ir komandinė pagalba mokiniui, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, 2011 m.
14. Metodinės rekomendacijos Ikimokyklinio ugdymo programai rengti. – V., 2006. Monkevičienė O.
15. Neifachas S. Projektinė veikla ikimokyklinėje, priešmokyklinėje grupėje: teorija ir praktika. – V., 2005
16. Neifachas S. Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės užtikrinimas: turinio konkretizavimas, tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atitikties nustatymas. – V., 2008
17. Neifachas S. Vaikų ugdymas darželyje: dabarties ir ateities perspektyva. – V., 2008
18. Szanton E.S. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. – V., 2001
19. Szarkowicz D. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. – M., 2006
20. Rajeckas V. Švietimas: raida, dabartis. – V., 2001

Teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas
2. Lietuvos švietimo koncepcija
3. Vaiko teisių konvencija
4. Vaiko gerovės valstybės politikos strategija